

19.01.2021

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

ESITYSLISTA

1 - 2021

KOKOUSKUTSU

Kokousaika 19.01.2021 klo 16:15

Kokouspaikka Fredriksberg, B-talo (Konepajankuja 3, 2. kerros) / Sähköinen kokous

Käsitellään Tällä esityslistalla mainitut asiat

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

19.01.2021

Asia	Sivu
1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta	1
2 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan päätösten seuraaminen	2
3 Vuoden 2021 talousarvion noudattamisohjeet	8
4 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettävät ylitysoikeudet vuoden 2021 talousarvioon	12
5 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta, joka koskee lasten ja nuorten monialaista matalan kynnyksen hyvinvointityötä ja mielenterveyspalveluja	14
6 Erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittäminen ja hakuohjeet	19

1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Terhi Peltokorpi ja Jussi Chydenius sekä varatarkastajiksi jäsenet Arja Karhuvaara ja Sami Mutttilainen.

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

2

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan päätösten seuraaminen

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten tekemiä päätöksiä:

Toimialajohtaja

18.12.2020, 87 §

Aluekirjastopalvelujen rajatut aukioloajat ajalla 21.12.2020-10.1.2021 sekä Keskustakirjasto Oodin rajattu aukiolo ajalla 21.12.2020–31.1.2021 koronavirustilanteesta johtuen

21.12.2020, 88 §

Liikuntamyllyn, Kisahallin ja Pirkkolan sisäliikuntapaikkojen kassojen aukiolot ajalla 21.-31.12.2020

22.12.2020, 89 §

Toimialan toimintasäännössä määritellyn sijaisjärjestyksen täydentäminen vuoden vaihteessa 2020

23.12.2020, 90 §

Tarvepäättös Stoan nuorisotiloihin rakennettaviin studioihin liittyen, Turunlinnantie 1

4.1.2021, 1 §

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

Hallintojohtaja

15.12.2020, 36 §

Erityisavustuksen hakeminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolta etsivän nuorisotyön toteuttamiseen ja tukemiseen vuonna 2021

22.12.2020, 37 §

Toimialan hallinnon päälliköiden sijaisjärjestely vuoden vaihteessa

4.1.2021, 1 §

Hallintojohtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

Kirjastopalvelukokonaisuus

Kirjastopalvelujen johtaja

19.01.2021

18.12.2020, 24 §
Salassa pidettävä

18.12.2020, 25 §
Salassa pidettävä

23.12.2020, 26 §
Boksampo.fi -palvelun toimitus- ja sisällönkuvailutyön hankinta

23.12.2020, 27 §
Uusien teosten metatietojen toimittaminen Kirjasampo.fi -palveluun

29.12.2020, 28 §
Maksuvapautus kirjastomaksuista

4.1.2021, 1 §
Kirjastopalvelujen johtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Aluekirjastopalvelujen johtaja

17.12.2020, 20 §
Siivouspalvelut, Arabianrannan kirjasto

4.1.2021, 1 §
Aluekirjastopalvelujen johtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Keskustakirjaston johtaja

21.12.2020, 4 §
Keskustakirjasto Oodin aukioloajat vuonna 2021 ja poikkeukselliset aukioloajat 6.1.2022 saakka

4.1.2021, 1 §
Keskustakirjaston johtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kulttuurijohtaja

22.12.2020, 18 §
Taideteoslahjoituksen vastaanottaminen Helsingin taidemuseolle

23.12.2020, 19 §
Kulttuuripalvelujen johdon sijaisjärjestyksen täydentäminen vuoden vaihteessa 2020

14.1.2021, 1 §

Kulttuurijohtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

Vs. taidemuseon johtaja

17.12.2020, 66 §

Taidemuseo julkisen taiteen hankinta, Vuosaarenhuippu, teostilauuspäätös

17.12.2020, 67 §

Taidemuseon prosenttirahahankinta, Gibraltarinaukio, Jätkäsaari, lisäsuunnittelun tilauspäätös

30.12.2020, 68 §

Taidemuseon prosenttirahahanke, Sompasaaren päiväkot, teostilaus

12.1.2021, 1 §

Taidemuseon johtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

12.1.2021, 2 §

Taidemuseon prosenttirahahanke, Cygnaeus-enheten, luonnostilaus

Kaupunginmuseo, museonjohtaja

12.1.2021, 1 §

Kaupunginmuseon museonjohtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

12.1.2021, 2 §

Toimivallan siirtäminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla kaupunginmuseossa hankintavaltuuksissa

14.1.2021, 3 §

Sijaisen määrääminen kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla kaupunginmuseon päälliköille

Kulttuurin edistämisen päällikkö

14.12.2020, 19 §

Taide- ja kulttuuriavustukset 2020, kulttuurin edistämisen päällikön 12. jako

13.1.2021, 1 §

Kulttuurin edistämisen päällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Liikuntapalvelukokonaisuus

Postiosoite

PL 51400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite

Fredriksberg, Konepajankuja 3
Helsinki 51

Puhelin

+358 9 310 1060

Faksi

+358 9 310 87770

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Liikuntajohtaja

18.12.2020, 52 §

Ruskeasuon liikuntapuiston kahvilan vuokraukseen liittyvän option käyttöönotto ja sopimuksen jatkaminen Corn King Oy:n kanssa

20.12.2020, 53 §

Käyttämättä jäävän vuoden 2020 liikunnan avustusmäärärahan myöntäminen

20.12.2020, 54 §

Käyttämättä jäävän vuoden 2020 liikunnan avustusmäärärahan myöntäminen

31.12.2020, 55 §

Google Meet -palvelunkäyttöönotto liikuntapalveluissa

4.1.2021, 1 §

Liikuntajohtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

Liikuntapaikkapäällikkö

15.12.2020, 45 §

Toimitilojen vuokraus Töölön kisahallista Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan tilapalveluille

15.12.2020, 46 §

Toimitilojen vuokraaminen Töölön kisahallista Helsingin poliisilaitokselle

16.12.2020, 47 §

Tilojen vuokraus Liikuntamyllystä Myllypuron elintarvikeapu ry:lle

16.12.2020, 48 §

Maa-alueen käyttöoikeuden myöntäminen Vuosaaren liikuntapuistosta Stara kaupunkitekniikka rakentamiselle

22.12.2020, 49 §

Toimitilan vuokraus Kampin liikuntakeskuksesta Hieroja Markku Lehtoselle (tmi)

11.1.2021, 1 §

Liikuntapaikkapäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Liikuntapalvelupäällikkö

7.1.2021, 1 §

Liikuntapalvelupäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Ulkoilupalvelupäällikkö

15.12.2020, 78 §

Sipoon Kaunissaaren mökin nro 12 yläkerran vuokraus Vartiokylä Ranta- ja Venekerho ry:lle

16.12.2020, 79 §

Sipoon Kaunissaaren mökin nro 12 alakerran vuokraus Kalakerho Viehe Veikot ry:lle

23.12.2020, 80 §

Sipoon Kaunissaaren mökin nro 6 vuokraus JHL ry 871:lle

23.12.2020, 81 §

Aluspaikan vuokraaminen Kipparilahdesta Ormel Oy:lle

5.1.2021, 1 §

Ulkoilupalvelupäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisoasiainjohtaja

11.1.2021, 1 §

Nuorisoasiainjohtajan pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Läntisen nuorisotyön aluepäällikkö

15.12.2020, 6 §

Työsuhteisen oikeus toteuttaa hankintoja viranhaltijan lukuun

4.1.2021, 1 §

Läntisen nuorisotyön aluepäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

Itäisen nuorisotyön aluepäällikkö

21.12.2020, 6 §

Työsuhteisen oikeus toteuttaa hankintoja viranhaltijan lukuun

21.12.2020, 7 §

Työsuhteisen oikeus toteuttaa hankintoja viranhaltijan lukuun

7.1.2021, 1 §

Itäisen nuorisotyön aluepäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

Pohjoisen nuorisotyön aluepäällikkö

11.1.2021, 1 §

Pohjoisen nuorisotyön aluepäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä

11.2.2021, 2 §

Työsuhteisen oikeus toteuttaa hankintoja viranhaltijan lukuun

Kumppanuuspäällikkö

30.12.2020, 46 §

Helsingin Venäläinen Sadko-klubi ry:n vuoden 2020 palkkausavustussennakon takaisinperintä

11.1.2021, 1 §

Kumppanuuspäällikön pöytäkirjan pitäminen yleisesti nähtävänä vuonna 2021

Esittelijä

kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Pirjo Palamaa, hallintosihteeri, puhelin: 310 87764
pirjo.palamaa(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

3

Vuoden 2021 talousarvion noudattamisohjeet

HEL 2020-013242 T 02 02 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta merkitsee vuoden 2021 talousarvion noudattamisohjeet tiedoksi.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on 14.12.2020 hyväksynyt vuoden 2021 talousarvion noudattamisohjeet, jossa todetaan mm. seuraavaa:

Toimialoilta edellytetään taloudellisen kehityksen seuraamista ja tarvittaessa valmiutta sopeuttaa toimintansa muuttuvissa tilanteissa talousarvion mukaiseksi.

Kaupunkistrategian 2017–2021 mukaan kaupungin taloutta hoidetaan vastuullisesti, kestävästi ja tuottavasti, jotta kuntalaisten palvelut voidaan turvata pitkällä aikavälillä ja kaupunki on kilpailukykyinen sijaintipaikka yrityksille. Helsinki kantaa oman vastuunsa julkisen talouden tasapainottamisesta ja huolehtii kaupungin kokonaistuottavuuden parantamisesta.

Kaupunkiyhteisillä toimenpiteillä toteutetaan käyttötalouteen vaikuttavia linjauksia ja rakenteellisia uudistuksia. Talousarvioon 2021 kirjatut tuottavuuslinjaukset kohdistuvat koko toimintaan: digitalisaatioon, henkilöstöön, palveluverkkoon ja toimitiloihin sekä toiminnan kehittämiseen. Tuottavuutta parannetaan linjauksien kautta keskipitkällä aikavälillä, joten toimenpiteet ja niiden tuottamat taloudelliset vaikutukset kohdistuvat useammalle vuodelle. Tarkempia toimenpiteitä valmistellaan kaupunginkanslian ja toimialojen yhteistyönä vuoden 2021 aikana ja niitä tuodaan tarpeen mukaan päätöksentekoon.

Lautakunnat ja johtokunnat valvovat, että niiden alainen toiminta on kaupunkistrategian ja talousarvion sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden mukaista.

Koronakriisin vaikutus strategian toteutukseen

Koronakriisi vaikuttaa merkittävästi Helsingin talouteen, toimintaan ja kehitykseen. Vuoden 2021 aikana kaupungin tulee pystyä vastaamaan toimintaympäristön epävarmuuteen ja kriisistä palautumiseen sekä ehkäisemään koronaepidemian pitkän aikavälin taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. Palautumisen toimenpiteiden suunnittelu ja toimeenpano

tapahtuvat pääosin osana kaupungin normaalia toimintaa, siellä missä palvelut tuotetaan.

Kaupungin strategiaan perustuva palautumisohjelmaa jäsentävät seuraavat teemat: kaupunkilaisten aktiivisuus ja luottamus, yritysten ja yrittäjyyden vauhdittaminen ja uudistuva ja kestävä kaupunkiorganisaatio. Teemoja hyödyntäen toimialoilta ja kanslian osastoilta kootaan koronakriisistä johtuvia ja strategian toteutumisen kannalta kriittisiä toimenpiteitä kattavammiksi ja vaikuttavammiksi kaupunkitason kokonaisuuksiksi. Toimialat, virastot ja liikelaitokset vastaavat palautumisohjelman tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavasta toiminnan suunnittelusta ja tavoiteasetannasta talousarvion yhteydessä.

Käyttötalouden määrärahan sitovuus ja ylittäminen

Kaupunginvaltuustoon nähden sitova erä on nettobudjetoiduilla yksiköillä toimintakate. Talousarvion avustusliitteessä (talousarvion liite 1) on erikseen määritelty yhteisöille myönnettävät sitovat määrärahat. Nettobudjetoitujen yksiköiden sitovan toimintakatteen alittamista koskeva talousarvion muutos on tehtävä kaupunginvaltuustossa.

Määrärahojen riittävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Toiminta on suunniteltava siten, että talousarvioon merkitty määräraha varmasti riittää. Valvontavastuu kuuluu määrärahan käyttäjien ja käytöstä vastaavien henkilöiden ohella toimialajohtajille, liikelaitosten toimitusjohtajille ja virastopäälliköille sekä lauta- ja johtokunnille. Pääsääntöisesti talousarvion määrärahan ylitysoikeuksia ei myönnetä.

Koronasta aiheutuvia kustannuksia seurataan lautakunnissa talouden ja toiminnan seurannan yhteydessä. Lautakunnat esittävät tarvittaessa ylitysoikeuksia kaupunginhallitukselle ja kaupunginhallitus valtuustolle. Seurantaa tehdään osana talouden ja toteutumisen ennusteita heti ensimmäisestä ennusteesta lähtien ja niissä raportoidaan koronaepidemiasta johtuvat sekä suorat että välilliset kustannukset.

Talousarvion toteutumisennuste

Talousarvion toteutumisennuste laaditaan vuonna 2021 kolme kertaa. Kolmen ennusteen lisäksi laaditaan tammikuussa 2022 alustava tilinpäätös keskitetysti kanslian ja taloushallintapalvelun toimesta.

Toteutumisennusteen yhteydessä toimialojen ja liikelaitosten tulee raportoida talousarvion toteutumiseen vaikuttavat merkittävät poikkeamat toimintaympäristössä sekä edistyminen toimintasuunnitelmaan kirja-
tuissa kaupunkistrategian keskeisimmissä

toimenpiteissä sekä toimialatason strategiamittareissa. Ennusteen riskejä koskevassa osiossa raportoidaan lyhyesti merkittävistä toteutuneista ja uhkaavista riskeistä sekä ajankohtaisista riskienhallinnan kehittämistoimista.

Keskeisiä muutoksia noudattamisohjeissa

Talousarvion noudattamisen yleisohjeet sisältävät osuuden talouden vakauttamisesta.

Tulosbudjetti-kohdassa maininta koronasta palautumisen sisällyttämisestä toimintasuunnitelmiin sekä muistutus sukupuolitietoisesta budjetoinnin edistämisestä.

Strategian alle on lisätty selvitys 2017–21 strategian arvioinnista ja uuden strategian valmistelusta, sekä osuus koronakriisin vaikutuksesta strategian toteutukseen

Kirjanpito, taloussuunnittelujärjestelmä ja talousarvion toteutumisen seuranta -osuutta on päivitetty mm. valtion talousraportoinnin ja kaupungin tilikarttauudistuksen osalta.

Noudattamisohjeisiin on aiemmin sisältynyt vaatimus kansliapäällikön päätöksestä oikeuttaa ulkopuolisten (so. muiden kuin kaupungin omistamien) tilojen vuokraaminen. Valmistelussa olevassa tilahankkeiden käsittelyohjeessa edellä kuvatusta oikeutusmenettelystä ollaan luopumassa. Kansliapäällikön päätöskäsittely on toimialauudistuksen ja toimialojen tilapalveluiden perustamisen myötä tullut tarpeettomaksi.

Hankintoihin liittyviä alalukuja on päivitetty, samoin sopimushallinnan osiota sekä digitaalisiaatio ja tietohallinto –kokonaisuutta.

Luottotappioihin liittyvää ohjeistusta on päivitetty liittyen saatujen, luottotappioiksi kirjattujen saatavien käsittelystä.

Valtionavustukset ja niihin verrattavat etuudet sekä EU-hankkeet -kohtia on päivitetty hankkeiden kirjaamisen osalta, silloin kun Helsinki toimii rahoituksen välittäjänä.

Lahjoituksena saadut taide-esineet tulee kirjata taseeseen vuodesta 2021 alkaen. Yksittäisen teoksen kohdalla 10 000 eurosta ylöspäin, käypään arvoon.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Ari Tirri, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 85510

---

ari.tirri(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuoden 2021 talousarvion noudattamisohjeet

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 14.12.2020 § 865

4

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla käyttämättä jääneiden määrärahojen perusteella myönnettävät ylitysoikeudet vuoden 2021 talousarvioon

HEL 2021-000057 T 02 02 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta merkitsee tiedoksi toimialan esityksen 12.1.2021 kaupunginhallitukselle, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala voisi ylittää vuoden 2020 talousarviokohdalle 80 504 osoitetun irtaimen omaisuuden määrärahan yhteensä 1 676 790 eurolla ja Stoan lähiörahastohankkeen määrärahan jäljellä olevan osuuden verran.

Lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala esittää kaupunginhallitukselle, että toimialalle osoitetusta 1 000 000 euron käyttötalouden lisämäärärahasta siirretään vuodelle 2021 käytettäväksi 149 000 euroa, koska Kannelmäen ja Malminkartanon alueella toteutettava kehittämishanke on viivästynyt harrastushallin valmistumisen siirtymisestä johtuen ja hankkeen toteutus jatkuu vuonna 2021.

Esittelijän perustelut

Investointihankkeet

Vuoden 2020 talousarvion noudattamisohjeissa todetaan, mikäli toimialalla on loppuvuoteen ajoittuvia investointihankkeita, joiden seuraavalle vuodelle siirtyvä rahoitustarve on selvinnyt vasta vuoden 2020 käsitteilyn jälkeen, toimiala voi tehdä määrärahan ylitysesityksen vuodelle 2021. Perusteena on vastaavansuuruinen määrärahasäästö vuonna 2020. Ylitysesitys on tehtävä kaupunginkanslialle viimeistään 15.1.2021.

Irtaimen omaisuuden hankintoihin oli kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla vuonna 2020 käytettävissä 9 652 000 euron määräraha, johon sisältyi 2 306 000 euron ylitysoikeus.

Irtaimen omaisuuden määrärahasta arvioidaan vuodelta 2020 jäävän käyttämättä 1 676 790 euroa, joka tulisi myöntää vuoden 2021 talousarvioon.

Kulttuuripalvelukokonaisuuden osalta ylitysesitys on yhteensä 744 155 euroa. Kaupunginmuseon (316 970 euroa) ylitysesitys koostuu myöhentyneistä hankkeista, mm. Ratikkamuseon uudistamisesta ja koelmakeskuksen hankinnoista. Kaupunginorkesterin soitinten hankinnat viivästyivät (141 000 euroa). Helsingin taidemuseolta jäi käyttämät-

tä aikataulullisista syistä Biennaalin ja julkisen taiteen määrärahoja (275 153 euroa). Lisäksi kulttuurikeskuksissa oli yksittäisiä pieniä myöhentyneitä hankintoja.

Nuorisopalvelukokonaisuuden osalta ylitysesitys 599 270 euroa koostuu myöhentyneistä hankkeista, mm. Malminkartanon harrastushalli (150 000 euroa), uudiskohteiden määrärahojen uudelleen kohdentumisesta ja yksittäisistä pienemmistä myöhentyneistä hankinnoista.

Kirjastopalvelukokonaisuuden osalta ylitysesitys 333 365 euroa koostuu Pasilan kirjaston muutostöihin (89 350 euroa) ja Etelä-Haagan palvelualueen uusimiseen (74 874 euroa) liittyvistä laite- ja kalustotilausten viivästymisestä sekä aluekirjastojen (124 420 euroa) ja Oodin (44 721 euroa) yksittäisistä myöhentyneistä hankinnoista.

Lähiörahastosta rahoitettavien hankkeiden osalta ylitysesitys koostuu Stoan aukion kehittämishankkeen käyttämättä jääneistä määrärahoista. Laskuttamattomia urakkaeriä siirtyy edelleen vuodelle 2021.

Kaupunginhallituksen käyttövarat

Kaupunginhallitus päätti 19.3.2018 kokouksessaan myöntää 5,0 miljoonan euron erillismäärärahan talousarviokohdasta (1 30 01) Kaupunginhallituksen käyttövarat, nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja alueiden välisen eriytymisen torjumiseen.

Kannelmäen ja Malminkartanon alueella toteutettava kehittämishanke on viivästynyt harrastushallin valmistumisen siirtymisestä johtuen ja hankkeen toteutus jatkuu vuonna 2021.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

5

**Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta,
joka koskee lasten ja nuorten monialaista matalan kynnyksen hy-
vinvointityötä ja mielenterveyspalveluja**

HEL 2020-010665 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa esitettyjä toimenpiteitä ja toteaa samalla, että aloitteessa tunnistettuihin toimenpidetarpeisiin on Helsingin kaupungilla parhaillaan meneillään useita kehittämistoimenpiteitä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat Helsingin kaupungin keskeisistä strategisia tavoitteita. Kuluvalla strategiakaudella on otettu käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) ohjausrakenne, joka kokoaa toimialat yhteen edistämään kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Osana rakennetta toimivat muun muassa lasten ja nuorten (LANU) verkosto, lasten ja nuorten palvelujen integraatioryhmä, nuorten ohjaus ja palveluverkosto sekä oppilashuollon ohjausryhmä. Näiden ryhmien tehtävänä on muun muassa edistää lasten ja nuorten terveyttä ja hyvinvointia sekä palveluiden yhteensovittamista. Rakenteilla halutaan turvata hallintokuntien yhteistä tavoitteiden asettamista sekä johtamista.

Helsingissä on vastikään toteutettu laaja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluketjujen kehittäminen. Kehittämistyön tavoitteena on ollut lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen parantamalla lasten ja nuorten mielenterveyden palveluketjuja, tunnistamalla niiden palveluaukkoja, siirtämällä palveluiden painopistettä korjaavasta työstä ennaltaehkäisevään suuntaan sekä parantamalla monialaista yhteistyötä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden palveluketjujen sujuvoittamiseksi. Kehittämistyötä on ohjattu monihallintokuntaisesti, jolla on varmistettu eri organisaatioiden ja palveluiden sitoutumista kehittämiseen ja yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen.

Hankkeen työskentelyn pohjalta on Helsingissä sovittu seuraavia toimenpiteitä lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin vastaamiseksi:

1. Vahvistetaan Helsingin omia matalankynnyksen perustason mielenterveyspalveluita.

2. Varmistetaan erikoissairaanhoidon jalkautuva intensiivituiki- ja hoito lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteisille 10-18-vuotiaille väliinpuotoaja-asiakkaille.
3. Vahvistetaan koulun ja oppilaitosten roolia lapsen ja nuoren mielenterveystarpeiden tunnistamisessa ja matalankynnyksen hoidossa.
4. Kuvataan ja otetaan käyttöön yhteinen huolentunnistamisen ja tarttumisen toimintamalli.
5. Systematisoidaan ja lisätään näyttöön ja tutkimukseen perustuvien interventioiden käyttöä perus ja erityistason palveluissa.
6. Varmistetaan palveluketjun jatkotyöstö, jossa määritellään hoidon eri vastuutahot ja kuvataan palvelusisällöt.

Lisäksi pilotoidaan uusia näyttöön perustuvia mielenterveystoimia ja laajennetaan aiemmin käytettyjen interventioiden koulutusta, jotta varmistetaan tehokkaiden interventioiden saatavuus kaikissa palveluissa.

Lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin tulee kiinnittää huomiota kaikessa kaupungin toiminnassa. Monialaisten palveluiden ja palveluketjujen suunnitteluun ja toteuttamiseen tarvitaan jatkuvaa yhteistyötä ja sitoutumista kaikilta lasten ja nuorten parissa työskenteleviltä taholta. Kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden nuorisopalvelut tulee lisäämään lähi-vuosina henkilöstön osaamista nuorten mielenterveyden ongelmien varhaiseksi tunnistamiseksi, puuttumiseksi sekä oikeaan palvelun löytymiseksi. Huolen varhaiseen tunnistamisen ja siihen tarttumiseksi tul-laan nuorisopalveluissa ottamaan käyttöön kaupunkiyhteinen huolen-tunnistamisen malli. Lisäksi henkilöstöä koulutetaan edelleen nuorten pahanolon kohtaamiseen sekä verkkoauttamistyöhön. Oikean palvelun löytymiseksi lisätään myös nuorisotyöntekijöiden mielenterveyspalve-luiden ja palveluketjujen tuntemusta.

Nuorisopalvelut on mukana vuonna 2021 alkavassa monialaisessa pi-lotti- ja tutkimushankkeessa, jossa kehitetään vaikuttavaa tuki- ja hoi-tomallia 10–17-vuotilaille lapsille ja nuorille, joilla on laaja-alaisia tuen tarpeita ja mielenterveysongelmia. Hankkeessa yhdistetään lastensuo-jelun, erikoissairaanhoidon ja nuorisotyön osaamista varmistamaan ko-konaisvaltaista tukea nuorelle. Hankkeessa jalkaudutaan lapsen ja nuoren luontaisiin kehitysympäristöihin. Nuorisotyön roolina on nuoren vapaa-ajan huomioiminen ja myönteisten toimintamahdollisuuksien vahvistaminen muun tuen osana (esim. harrastukset, kaverit, nuorten yhteisöt) ja koordinoita yhteistyötä nuorisotyön muiden toimijoiden kanssa.

19.01.2021

Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden kysyntä on lisääntynyt viime aikoina entisestään ja sen arvellaan myös kasvavan lähitulevaisuudessa. Tiedetään myös, että koronaepidemia on lisännyt nuorten yksinäisyyttä, mielenterveyden haasteita sekä turvattomuuden kokemuksia. Koronaepidemian alkaessa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalveluiden työssä on panostettu erityisesti digitaaliseen ja jalkautuvaan nuorisotyöhön sekä erityistä tukea tarvitsevien nuorten yksilölliseen tukeen.

Nuorisopalveluiden kohdennetussa työssä, kuten etsivässä nuorisotyössä sekä Luotsi-toiminnassa, tarjotaan nuorille yksilöllistä tukea sekä henkilökohtaista ohjausta sopivien palveluiden piiriin. Jalkautuvassa nuorisotyössä taas jalkaudutaan nuorten suosimiin vapaa-ajan paikkoihin, kuten kaduille, puistoihin, ostoskeskuksiin, metroasemille ja tapahtumiin, ja mahdollistetaan näin keskustelutukea ja ohjausta hyvin matalalla kynnyksellä nuorten omissa paikoissa. Viime vuonna jalkautuvaa työtä on lisätty merkittävästi kaupungin eri alueilla. Nuorisotyötä tehdään enenevässä määrin myös digitaalisissa toimintaympäristöissä, josta voidaan löytää muutoin hankalasti tavoitettavia nuoria, kuten kotiin syrjään jääneitä nuoria, jotka viettävät paljon aikaa verkkomaailmassa. Korona-aikana nuorisohjaajia on myös ollut tekemässä verkkoauttamistyötä Mieli ry:n suositussa Sekasin Chat -palvelussa.

Ryhmäaloitteessa esitetään nuorisotyöntekijöiden lisäämistä kouluihin ja monialaisen yhteistyön vahvistamista kulttuuri- ja vapaa-ajan sektorin kanssa. Koronaepidemian negatiivisiin seurauksiin ja uusiin aaltoihin vastaamiseksi Helsingin kaupungin nuorisopalvelut on aloittanut Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämällä lisäävustuksella, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa, uuden koulunuorisotyö-hankkeen. Hankkeen tavoitteena on turvata nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia arjen ja koulunkäynnin sujumiseksi, vähentää yksinäisyyttä ja turvattomuutta sekä edistää mielen hyvinvointia. Hankkeen laajempaan tavoitteena on rakentaa pohjaa hankekauden jälkeiselle pysyvämmälle uudennaiselle koulunuorisotyön mallille Helsingissä. Hankkeeseen palkataan nuorisotyöntekijöitä niille alueille ja yhteistyöhön koulujen kanssa, jonne syrjäytymisen riskejä erityisesti kasautuu. Hankkeen erityisenä kohderyhmänä ovat yläkouluikäiset ja peruskoulun jälkeen nivelvaiheessa olevat nuoret, joilla on haasteita erityisesti yksinäisyyden tai mielen hyvinvoinnin kanssa, sekä nuoret, joille koronaepidemia on tuonut tai lisännyt tuen tarpeita opinnoissa suoriutumiseen.

Helsingin kaupunkiyhteisenä tavoitteena 2021 on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia sekä ehkäistä yksinäisyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä lisäämällä monipuolisia harrastusmahdollisuuksia koulupäivien yhteyteen. Tähän Helsinki on parhaillaan kehittämässä Islannin malliin

19.01.2021

pohjalta Helsingin harrastamisen mallia, joka lisää lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia sekä harrastavien lasten ja nuorten lukumäärää. Mallin pilottivaiheessa on tarkoituksena rakentaa pysyvä harrastamisen malli Helsingin kouluihin, jossa yhdistyvät lasten ja nuorten kuuleminen ja osallisuus, hyvien toimintamallien luominen ja kehittäminen, yhteistyö koulujen, kaupungin palveluiden ja harrastusta tarjoavien tahojen kanssa sekä palvelutuotannon koordinaatio ja harrastusmahdollisuuksista viestiminen Helsingin alueella kaikille lapsille, nuorille ja heidän perheilleen.

Ryhmäaloitteessa ehdotetaan lisäksi hyvän mielen kohtaamispaikan perustamista esimerkiksi Helsingin keskustakirjasto Oodin yhteyteen. Nuorisopalveluissa suunnitellaan parhaillaan Oodiin avoimen nuorisotilan perustamista vuoden 2021 aikana. Tarkoituksena on vahvistaa nuorisotyötä keskustan alueella ja mahdollistaa nuorille avoin tila, jossa voitavata nuorisotyöntekijöitä ja muita nuoria. Tällä toimenpiteellä lisätään nuorten matalan kynnyksen tukea ja keskustelumahdollisuuksia aikuisen kanssa keskustan alueella erityisesti ilta-aikoina ja nuorten vapaaajalla. Samalla lisätään Oodin ja nuorisopalveluiden henkilöstön välistä yhteistyötä nuorten asioita koskien. Kevään aikana Oodin nuorisotilaa ja siellä tapahtuvaa toimintaa tullaan kehittämään myös yhdessä nuorten kanssa.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 10.2.2021 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta, jossa esitetään toimenpiteitä, jotka koskevat lasten ja nuorten monialaista matalan kynnyksen hyvinvointityötä ja mielenterveyspalveluja. Ryhmäaloite on kokonaisuudessaan on liitteenä alkuperäisenä ruotsiksi sekä suomeksi käännettynä.

Ryhmäaloitteesta on pyydetty lausuntoa myös kasvatus- ja koulutuslautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, suunnittelija, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Ruotsalaisen kansanpuolueen valtuustoryhmän ryhmäaloite, suomeksi

---

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

6

Erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittäminen ja hakuohjeet

HEL 2019-004390 T 12 03 00

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyy liitteenä 1 olevat päivitetty erityisuimakortin hakuohjeet ja myöntämiskriteerit alkaen 1.8.2021.

Esittelijän perustelut

Helsingiläisillä, joilla on vamma tai pitkäaikaissairaus, on ollut mahdollisuus lunastaa erityisuimakortti vuodesta 1987 lähtien. Erityisuimakortin tavoitteena on aktivoida helsinkiläisiä vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä omaehtoisen vesiliikunnan pariin tavanomaista edullisemman hinnan avulla. Myöntökriteereissä painottuu se, että vesiliikunnalla tulee olla henkilön toimintakyvylle erityistä hyötyä verrattuna muihin mahdollisiin liikuntamuotoihin.

Erityisuimakortin hinta on ollut 1.5.2019 lähtien 56 euroa/vuosi + henkilökohtainen ladattava kulunvalvonta- ja asiakaskortti 4 euroa. Kortilla pääsee uimaan useisiin Helsingin kaupungin ja muiden tahojen ylläpitämiin uimahalleihin ja maauimaloihin Helsingin alueella. 1.1.2020 alkaen erityisuimakortti on oikeuttanut myös Itäkeskuksen, Jakomäen ja Pirkkolan uimahallien kuntosalien käyttöön. Erityisuimakortteja myyvät kaupungin omat uimahallit (Itäkeskus, Jakomäki, Pirkkola ja Yrjönkatu), uimastadion ja Kumpulan maauimala sekä Töölön kisahallin valvomo.

Vuonna 2019 erityisuimakortteja myytiin yhteensä 6 074 kpl. Tulot myynnistä olivat 294 870 euroa. Liikuntakäynneistä noin 75 % tapahtui muissa kuin Helsingin kaupungin hallinnoimissa halleissa eli Urheiluhallit Oy:n, Mäkelänrinteen Uintikeskus Oy:n, Vuosaaren Urheilutalo Oy:n, Lauttasaaren Yhteiskoulun ja Helsingin Suomalaisen Yhteiskoulun uimahalleissa. Nämä tahot laskuttivat kaupungilta yhteensä 222 271 euron osuuden myyntituloista.

Erityisuimakortin myöntämiskriteerit, niihin liittyvät aloitteet ja ehdotukset sekä kortin hinnan päivittäminen käsitellään tavallisesti noin kahden vuoden välein perustettavassa moniammatillisessa työryhmässä. Työryhmän keskeisenä tehtävänä on valmistella esitys erityisuimakortin myöntämiskriteereistä ja hinnasta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää myöntämiskriteereistä ja toimialajohtajalle on delegoitu toimivalta päättää hinnoista (kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 8.9.2020, § 123).

Edellisen kerran erityisuimakortin kriteerejä käsiteltiin kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa 18.6.2019. Tällöin päivitetty kriteerit tulivat voimaan 28.6.2019. Lautakunta päätti 17.12.2019 kokouksessaan ns. erityisuimakorttityöryhmän tavanomaisen aikataulun aikaistamisesta. Työryhmä velvoitettiin käsittelemään asiaa seuraavan kerran jo vuoden 2020 aikana. Liikuntajohtaja päätti työryhmän perustamisesta 7.5.2020 ja nimesi sen jäsenet. (Liite 2).

Työryhmä toimi ajalla 25.5.2020–30.11.2020, jona aikana se kokoontui kuusi kertaa. Työryhmä käsitteli kaikki nykyiset erityisuimakortin myöntämiskriteerit sekä erityisuimakortin hakuprosessin ja ohjeistuksen. Aloitteiden ja muiden huomointipyyntöjen perusteella työryhmä käsitteli lisäksi seuraavat muutostoiveet erityisuimakortin myöntämiskriteereihin: lymfaturvotus (oire), autismikirjo aikuisilla, munuaissiirteen saaneet, uniapnea ja EU:n vammaiskortti. Työryhmä käsitteli myös erityisuimakortin hintaa.

Työryhmä teki esityksen erityisuimakortin myöntämiskriteerien ja hinnan muuttamisesta, sekä eräitä ehdotuksia hakumenettelyn uudistamiseen. (Liitteet 1, 3 ja 4) Työryhmän yksi jäsen ei kannattanut myöntämiskriteerien eikä hinnan muuttamista. Työryhmän työskentelyn päätyttyä esityksestä pyydettiin kannanottoa myös vammaisneuvostolta. (Liite 5.)

Työryhmän muutosesitysten keskeisenä perusteluna on yhdenvertaisuuden edistäminen siitä näkökulmasta, että erityisuimakortin myöntämiskriteerien tulee olla selkeät ja yksiselitteiset, ja että kaikkien edunsaajien osalta niitä sovelletaan samalla tavalla. Työryhmän näkemys on, että erityisuimakortin tarkoituksena on aktivoida liikunnan pariin erityistä tukea tarvitsevia kohderyhmiä, joiden liikkumismahdollisuudet ovat vesiliikuntaa lukuun ottamatta hyvin rajalliset, ja toisaalta sellaisia henkilöitä, joiden sairauksiin nimenomaan vesiliikunnan hyödyistä on tieteellistä näyttöä. Näiden kriteerien tulee täyttyä niiden henkilöiden osalta, joille erityisuimakorttioikeus myönnetään.

Työryhmän esitys on vesiliikunnan erityisten etujen ja kriteereihin ehdotettujen muutosten osalta johdonmukainen. Koronaepidemia on kuitenkin muuttanut vallitsevaa yhteiskunnallista tilannetta merkittävästi, ja heikentänyt entisestään heikommassa asemassa olevien henkilöiden liikkumismahdollisuuksia, minkä riskinä ovat mm. pitkäaikaiset terveydelliset ja sosiaaliset haitat. Näistä syistä erityisuimakortin hankintaetua ei ole perusteltua poistaa tässä tilanteessa tähän saakka edunsaaneilta henkilöryhmiltä, vaikka osa niihin kuuluvista henkilöistä ei hyödykään erityisellä tavalla nimenomaan vesiliikunnasta muihin liikuntamuotoihin nähden.

19.01.2021

Esittelijän esityksessä erityisuimakortin voimassaoleviin myöntämiskriteereihin ei tehdä muutoksia, mutta hakuohjeisiin, niiden liitteisiin ja muihin käytäntöihin tehdään työryhmän esittämät muutokset. Erityisuimakortin hinta korotetaan työryhmän esittämään 60 euroon, kun toimialajohtajan päätöksellä päivitetään kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hinnastoa. Hintamuutos astuu voimaan 1.8.2021.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi
Tarja Vartiainen, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87509
tarja.vartiainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Päivitetyt erityisuimakortin hakuohjeet ja myöntämiskriteerit
- 2 Liikuntajohtajan päätös erityisuimakorttityöryhmän perustamisesta
- 3 Työryhmän esitys erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittämisestä ja hinnan muuttamisesta
- 4 Liikunnan ja liikkumisen tukimuotoja Helsingissä
- 5 Vammaisneuvoston kannanotto erityisuimakortin kriteereistä ja hinnan korotuksesta

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.06.2019 § 125

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 108